

HABERLER

XVII. Prof. Dr. Mualla Öztürk Sempozyumu: Koruma Altındaki Çocuklar

Topraklarında yaşayan tüm canlıların bakımı ve korunması, bir devletin temel görevi ve temsil ettiği ülkenin uygarlık düzeyinin en önemli ölçütüdür. Toplumun geleceği olan çocuk ve gençler, devletin tüm kurum ve kuruluşları ile hizmet için en çok önem verdiği grup olmalıdır. Çocuğun korunma hakkı, Mustafa Kemal Atatürk tarafından 1928'de imzalanan Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi'nde, daha sonra ise Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 1989'da kabul edilen ve ülkemizde 1994'de yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde yer almıştır. Bu bildirelerde taraf devletler aileleri tarafından korunamayan çocukları en uygun koşullarda korumakla yükümlüdürler.

Aile, çocuğun birincil bakım ve korunma ortamıdır. Çocuğun bedensel, zihinsel, ruhsal, sosyal gelişimi ve sağlığı ailesinden sağladığı bakımın niteliğine bağlıdır. Ülkemizde aile bakımından yoksun olan onbinlerce çocuğun ve gencin barınması, bakımı ve eğitimi Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun (SHÇEK) işleyiş alanını oluşturmaktadır.

Prof. Dr. Mualla Öztürk anısına, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı tarafından her yıl düzenlenen sempozyumların XVII.'si, 23-25 Şubat 2004 tarihleri arasında "Koruma Altındaki Çocuklar" konusu çerçevesinde gerçekleşmiştir. Alandaki sorunların ve çözüm önerilerinin tartışılması amacı ile düzenlenen sempozyuma, yurt çapında bir çok Üniversiteye bağlı Tıp Fakültesi'nin Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Halk Sağlığı Anabilim Dallarında; ODTÜ Psikoloji Bölümü'nde ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu'nda görev yapan uzmanların ve öğretim üyelerinin yanı sıra, SHÇEK Genel Müdürlüğü ile çeşitli kuruluşlarının müdürleri ve çalışanları konuşmacı olarak katılmışlardır. Amerika Birleşik Devletleri Louisiana Eyaleti Tulane Üniversitesi Çocuk Psikiyatrisi Departmanı Başkanı Prof.

Dr. Charles Zeanah ve Psikiyatri Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Paula Zeanah sempozyumun konuk konuşmacıları olarak programda yer almışlardır.

Sempozyum boyunca yapılan sunumların ve sürdürülen tartışmaların ışığında bu bildirgeye esas oluşturan ilkeler ve öneriler sıralanmıştır: Çocukların korunması devletin sorumluluğu altında olmalıdır ve böyle kalmalıdır. Bilimsel yaklaşımların ve toplum gönüllüğünün katılımı için akademik kurumlar ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği sağlanmalı ancak denetimin tek çatı altında toplanması sürdürülmelidir. Çocuğun sağlıklı gelişimi, kendisine bakım veren erişkinlerin sürekliliğine, tutarlılığına; bakımın düzenli ve nitelikli oluşuna bağlıdır. Günümüzde ülkemizde en yaygın uygulama olan koğuş tipi kuruluşlarda yaşama ve yetiştirme, çocuğun en temel gereksinimleri olan ilgi, sevgi, sıcaklık, şefkat, ölçülü disiplin gibi niteliklere sahip bakımdan yoksun kalmasına yol açmaktadır. Sağlıklı aile, çocuğun bakımı açısından en olumlu ortamdır. Ailenin desteklenerek, çocuğun aile ortamı içinde, anababası, kardeşleri ve akrabaları ile birlikte tutulması çocukta sorunların ortaya çıkmasını önleyecek en etkili koruyucu yöntemdir. Kurum bakımının yol açtığı olumsuz sonuçların devlete maliyetinin, aradaki bu maliyet yarar oranını belirgin olarak etkilemekte olduğu gösterilmiş, kurum bakımının pahalı ve yararının düşük olduğu kanıtlanmıştır.

Çocuğun kendi ailesi dışında bakımı kaçınılmaz olduğunda, evlat edindirme en iyi seçenektir. Koruyucu aile modeli ise evlat edindirmenin zorlukları nedeni ile çok işlevsel bir seçenek olarak gündeme gelmiştir ve mutlaka desteklenmelidir. Kışla tipi bakım modeli, sözü geçen bakım modellerinin sağlanamadığı durumlarda son seçenek olmalıdır. Günümüzde ülkemizdeki çocuk yuvalarının ve yetiştirme yurtlarının çoğu, çok sayıda çocuğun bir arada yaşadığı "çocuk depoları" niteliğindedir. Çocuk gelişimi açısından belirtilmiş olan sakıncaların tümüne sahiptir.

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi : 9(3) 2002

Kuruluşlarda bakımın kaçınılmaz olduğu durumlarda işlev niteliğini artırmak için çeşitli seçenekler önerilmiştir:

- Kuruluşların fiziksel koşullarının düzeltilmesi.
 - Yuvaların ev tipi bakım modeline uygun olarak düzenlenmesi. Çocuk sayısı azaltılarak öğretmen, bakıcı anne, psikolog ve sosyal hizmet uzmanı sayısının artırılması. Bakım verenlerin sürekliliğine (değişmezliğine) mutlak özen gösterilmesi.
 - Yetiştirme yurtlarında "Uygulama Evi" modelinin yerleştirilerek kız ve erkek gençlerin yaşama hazırlanması. İş olanakları sağlandığında aşamalı olarak yurttan ayrılmalarının ve bağımsız yaşama katılmalarının sağlanması.
 - Çocuk köylerinin yaygınlaştırılması yolu ile, çocukların düzenli bir ev ve aile yaşantısına kavuşturulmaları.
 - Özürlü çocukların toplumla kaynaştırılması, hakları olan toplumla iç içe eğitim ve sağlık güvencelerinden yararlandırılmaları.
 - Çocukların aileleri ile bağlantılarının sürdürülmesine özen gösterilmesi. Ziyaret ve izinlerde çocukların örselenmelerini önleyecek önlemlerin geliştirilmesi.
 - Dışarıdan gelen yardımların ve çocuklara sunuluş biçimlerinin denetlenmesi. Çocukları incitici, değersizleştirici, çalışmadan ve karşılıksız kazanım elde etmeye özendirici biçimde yardım sunulmasının önlenmesi.
 - Medya ile işbirliği yapılarak SHÇEK kuruluşlarının ve kuruluşlardaki çocukların reklam aracı olarak istismar edilmelerinin önlenmesi.
- SHÇEK'in genel işleyişine ilişkin sempozyumda vurgulanan sonuçlar ve öneriler şöyle sıralanabilir:
- Çocukların ve gençlerin korunmasına yönelik sosyal hizmet politikalarının geliştirilerek, uygulama için 5-10 yıllık planlar yapılması ve planların siyasi değişimlerden bağımsız olarak uygulanması.
 - Planlama ve işleyişte üniversiteler ile işbirliği yapılması.
 - Yasama kademesinde olanların konuya ilişkin ayrıntılı olarak bilgilendirilmeleri.
 - Tüm kuruluş çalışanlarına yönelik olarak çocukluk ve gençlik sağlığını konu alan uygulama-

lı eğitim programlarının düzenlenmesi. Bu programlarda öğrenilenlerin etkin biçimde uygulamaya sokulması için gerekli olanakların sağlanması.

-Çetin koşullarda zor ve karmaşık görevlerini sürdüren kuruluş personeline tükenmişliği önlemek amacı ile, başarıyı geliştirecek eğitimin yanı sıra, iş doyumunu artıracak ödüllendirmenin ve desteğin kurum idaresi tarafından ilke edinilmesi.

Sonuç olarak, toplum için ideal olan, ailelerin bakabilecekleri kadar çocuk sahibi olmalarıdır. Aileler çocuklarına bakmakta zorlandıklarında ise, onları yanlarında tutabilmeleri için devlet tarafından desteklenmelidirler. Çocukların kuruluşlara alınma ve kuruluşlardaki bakım politikalarının belirtilen doğrultularda değiştirilmesi önerilmektedir.

Dr. Birim KILIÇ

14. Ulusal Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kongresi ve 4. Biyolojik Psikiyatri Kongresi

Bu yıl çocuk psikiyatrisi kongresi ile biyolojik psikiyatri kongresi bir arada Bursa'da gerçekleştirildi. 21-24 Nisan tarihleri arasında yer alan kongrenin ana temaları psikozlar ve aile içi şiddet olarak belirlenmiştir.

Kongrenin ilk günü kurslara ayrılmıştı. 'Çocuk ve ailesine psikiyatrik yaklaşım', 'Cinsel tacize uğrayan çocuklara yaklaşım ve tedavi', 'Ergenlerde dinamik psikoterapi', 'Okulda şiddet', 'Akran istismarı', 'Erken bebeklik döneminde YGB'yi tanıma, çocuk ve aileye yaklaşım', 'Uygulama örnekleri ile toplumsal duyarlılık programı geliştirilmesi', 'EEG kur-su: kuramsal ve uygulamalı' başlıklı kurslar açıldı.

Kongrenin yabancı konukları Almanya'dan Prof. Dr. Andreas Warnke ve ABD'den Prof. Mohammad Ghaziuddin erken başlangıçlı şizofreni, otizm ve şizofreninin ayırt edilmesi konularında oldukça doyurucu konferanslar verdiler.

Kongrede yer alan travma, şiddet, YGB, toplumdaki kültürel kadın-erkek rolü başlıklı oturumlar da ilgi çekiciydi. Kanada'dan Dr. Atilla Turgay hiperaktif çocuk ve ailelerine yönelik olarak

hazırladıkları bir filmi sundu ve DEHB tanı ve tedavisindeki yeni gelişmeleri tartıştı.

Akşam saatlerinde ise ilk gün halka açık olan 'uzmanla buluşma' saati, ikinci ve üçüncü gün de vaka tartışmaları yapıldı. Prof. Dr. Mine Özmen'in hazırladığı 'Ölümsüz dahi olmaya yazgılı bir ikame çocuk: Salvador Dali' sunumu Dali'nin resimleriyle birlikte yaşamının da psikanalitik bir anlatımı olarak oldukça ilgi çekti.

Seneye Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi Anabilim Dalı'na hazırlanacak olan 15. kongrede buluşmak üzere!

Prof. Dr. Füsün Çuhadaroğlu Çetin

Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2004, 2. Ulusal Sempozyum

"Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık" Ulusal Sempozyumunun ikincisi 28 Mayıs 2004 tarihinde Ankara'da TÜBİTAK Feza Gürsey salonunda yapıldı. Gün boyunca 6 panelin yapıldığı ve kısa bildirilerin sunulduğu sempozyumda bu yıl işlenen konular: Türk tıp dizini, yayıncılık ve etik, yayın dili olarak Türkçe, yazarlık-danışmanlık-editörlük sorumluluğu, uluslararası dizinlere alınma süreci ve yayıncılığın geleceği ve hedefler olarak belirlenmişti.

Türk Tıp Dizini Kurulu başkanı Doç. Dr. Orhan Yılmaz'ın katıldığı panelde süreli dergilerde yayınlanan yazıların Türk tıp dizinine alınırken yaşanan güçlüklerden söz edildi. Yazılarda belirgin yazım hataları ve tutarsızlıkların olmasının dizine alınma aşamasında güçlük yarattığı söylenerek bu konuda dikkatli ve özenli olunması önerildi. "Türkilizce" olarak adlandırılan yayın dili sorunlarının nedenleri ve zararları sempozyumdaki panellerin ortak konularından biriydi. Prof. Dr. Orhan Öztürk konuşmasında dil sorunlarının başlıca nedenlerinin büyüsel düşünce (söylenilenin anlaşılması isteği) ve özerkliğin kısıtlanması (kolaycı bir yola başvurarak olduğu gibi almak) olduğunu aktardı. Sempozyumun ilgi çeken konularından biri de uluslararası dizine alınan dergilerden Acta Orthopaedica ve TGRD'in dizine girme süreci ve deneyimlerini paylaştıkları, dizine girdikten sonra yaşanan güçlükleri de aktardıkları panel oldu.

Bu yıl ikincisi gerçekleşen bu sempozyumun ülkemizde süreli yayıncılık açısından yaşanan sorunları tartışma ve paylaşma olanağı verdiği için önemli katkıları olduğunu düşünüyorum.

Doç. Dr. Berna Pehlivan Türk

29.Grup Psikoterapileri Kongresi

Dr. Abdülkadir Özbek Psikodrama Entitüsü ve Türkiye Grup Psikoterapileri Derneği tarafından düzenlenen 29.Grup Psikoterapileri Kongresi 27-29 Mayıs 2004 tarihleri arasında Bergama'da yapıldı.

Bu yıl ülkemizdeki Grup Psikoterapileri konusunda deneyimli uzmanların yanı sıra İsviçre'den Jörg Burmeister, İtalya'dan Maurizio Gasseau, İspanya'dan Roberto de Inocencio, Almanya'dan Manuela Maciel ve Arjantin'den Monica Zuretti kongreye konuşmacı ya da grup yöneticisi olarak katıldı.

Kongre Sevda Şener'in 'Tiyatro, düş ve gerçek' başlıklı konferansı ile başladı. Dinleyiciler bu konferansta tiyatronun da, psikodramaya benzer şekilde, 'insanı incelemek' için bir araç olduğunu keşfetme fırsatı buldular.

Kongrenin tek panelinin başlığı 'Kimlik' olarak belirlenmişti. Bu panelde Celal Odağ, 'Dil ve kimlik', Bahar Gökler 'Bir kendilik nesnesi olarak grup' ve Nuşin Sarımurat Baydemir 'Ailede kimlik ayrışması' başlıklı sunumlarını yaptılar.

Kongrenin ikinci günü yapılan, Monica Zuretti ve Maurizio Gasseau'nun birlikte yönettikleri 'Büyük Grup Etkinliği', tüm kongre üyelerinin katıldığı, heyecan verici bir 'sosyal düş'e dönüştü.

Son gün anlamlı bir törenle, bu yıl eğitim sürelerini tamamlayan öğrencilere Psikodrama Asistanlık Belgeleri ve Bergama'da yapılan sınavı başarıyla tamamlayan asistanlara Psikodrama Yöneticilik Belgeleri verildi. Gruplardan birinin kendilerine ilişkin bir grup süreci ile ilgili video gösterisini izleyenlerle paylaşması, oldukça fazla ilgi gördü.

Elbette, her yıl olduğu gibi bu yıl da kongrenin odak noktası, üç gün boyunca yapılan grup çalışmalarındaydı. Katılımcılar, antik Bergama'da bundan yıllar önce benzer bir tedavinin yapılmasının yarattığı duyguların da desteğiyle 'kendileri ile karşılaşma' fırsatı yakaladılar.

Prof. Dr. Fatih Ünal